Les Notícies de LLENGUA I TREBALL

UGT

desembre 98-febrer 99
trimestral - núm. 7
250 PTA - 1,4 EUROS

PUBLICACIÓ DEL SERVEI DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA DE LA UGT DE CATALUNYA

Entrevista a: Pep Riera, de la Unió de Pagesos

Les seleccions catalanes, per Jordi Portabella
Hollywood i el futur del català
realitat i reptes del sindicalisme català
Un projecte per al pluralisme d'Espanya, per Mercedes Aro
Rússia, la crisi eterna, per Llibert Ferri
Memòria popular: Pompeu Fabra

Foto: Gerard Poch

CORREU

En català, més car!

Roger Mestre i Fàbregas (Barcelona)

L'altre dia vaig anar a comprar la versió catalana de Windows 98 a una gran superfície de Barcelona. La sorpresa va ser que la versió catalana, tot i ser subvencionada per la Generalitat (i per tant amb diners dels catalans), és tres mil pessetes més cara que l'espanyola, que no té cap tipus de subvenció. Amb aquest fet queda un altre cop demostrat l'escassa sensibilitat de Microsoft respecte a la nostra llengua, ja que aquest producte, a part de ser més car, també ha sortit més tard al mercat en la versió catalana. Malauradament amb aquesta acció tornem a arribar a la conclusió que pel fet de ser catalans, estem discriminats per les grans empreses, insensibles cap als clients que té el nostre país. En aquest cas, qui paga no mana.

Bai euskarari

Antoni Mas i Bel
president Comitè d'Empresa de l'Ajuntament de Sant Sadurní d'Anoia

Resulta engrescador veure com més de 120.000 persones van assistir als festivals de tancament de la campanya a favor de la llengua basca organitzada per la plataforma Kontseilua. El dia 27 de desembre, aquesta gentada va omplir, simultàniament, els camps de futbol de Bilbao (San Mamés), Vitòria (Mendizorroza), Sant Sebastià (Anoeta), Pamplona (Sadar) i Biarritz (Agilera).

La campanya L'acord del segle XXI: Bai Euskarari ha estat un gran èxit i representa una aposta de la societat basca per enfortir la llengua de cara al segle vinent. Tal i com deia un dels assistents a Pamplona: "Veure el Sadar a vessar de ciutadans que vibren amb la nostra antiga llengua il·lusiona i motiva encara més a tots els milers de pares i mares que apostem per un ensenyament en basc per als nostres fills".

SI VOLS:

Fer-nos arribar alguna col.laboració que consideris que s'escau amb el tarannà de la nostra publicació o rebre periòdicament ¨Llengua i Treball ¨ al teu domicili o lloc de treball

FES-NOS ARRIBAR LES TEVES DADES I/O APORTACIONS A:

Servei de Normalització Lingüística
UGT de Catalunya
Rambla de Santa Mònica, 10
08002 BARCELONA

tel. 93 304 68 00 - fax 93 304 68 25

Editorial

Hollywood i el futur del català

La nota de premsa difosa per la UGT de Catalunya ja explica la nostra posició. La decisió del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, de deixar en suspens les sancions, no fa sinó ratificar-nos en la nostra experiència sindical, sigui la regulació legal pendent de les ETT o la poc desenvolupada Llei de prevenció de riscos laborals: l'entesa entre les parts resulta bàsica, però les lleis han de preveure un règim sancionador adequat per garantir els drets i les obligacions que estableixen.

Alhora, considerem positiva la sentència del Tribunal Suprem, del 4 de febrer de 1999, que avala les subvencions al doblatge en català, en contra del recurs presentat per l'Administració de l'Estat el 1989.

L'acord entre les parts -no exclou ni la discussió ni la reivindicació quan convé- forma part de la nostra filosofia de treballar en positiu, de construir. Per això apostem tan fort per coses com el Tribunal Laboral de Catalunya, pioner a l'Estat i format per sindicats, patronals i administració, que permet buscar la solució entre les parts, la resolució extrajudicial dels conflictes; el FORCEM, sindicats i patronals treballant plegats per a la formació contínua dels treballadors; o la progressiva participació dels treballadors en la gestió de les empreses.

Aplicar aquests principis al procés de normalització lingüística ens fa tenir com a lemes permanents: el català, a l'abast dels treballadors, o el català és nostre, de tots. Perquè ningú no es pot desentendre dels drets dels ciutadans, sigui el dret a triar la llengua, a veure cinema en català o a la unitat del català. Tant de bo arribi el dia que això sigui considerat també un tema d'estat; mentrestant, anirem fent.

SUMARI

ANY 3 * NÚM. 7 * DESEMBRE 98-FEBRER 99

Correu	2
Editorial	3
Manifest treballadors de normalització lingüística de Justícia	4,5
Centre d'Autoaprenentatge	6
1a Assemblea Nacional de l'Avalot.	7
Les seleccions catalanes, per Jordi Portabella	8,9
Hollywood i el futur del català.	11
Entrevista a Pep Riera, de la Unió de Pagesos, per Iolanda Contreras i Joan Guàrdia	12,13,14
Exposició treballadors del món	15
Jornada realitat i reptes del sindicalisme català, per Xavier Martínez	16,17
Un projecte per al pluralisme d'Espanya, per Mercedes Aroz	18
Es sindicats e era lengua, per Jusèp Loís Sans Socasau	19
Rússia, la crisi eterna, per Llibert Ferri	20,21
Hemeroteca: Un any d'aplicació de la Llei de política lingüística	22
Memòria popular: Pompeu Fabra, per Josep Puig i Pla	23

CRÈDITS

LES NOTÍCIES
Director: **Antoni Lort** * Edita: **Secretariat Nacional de Catalunya**

LES NOTÍCIES DE LLENGUA I TREBALL
Director: **Joan Guàrdia** * Cap de redacció: **Agustí Puig** * Coordinació: **Iolanda Contreras** * Màrqueting: **Josep M. Andreu** * Secretària: **Rosó Herrera** * Consell de redacció: **Xavier Barberà, Antoni Lort, Josep M. Niubó, Francesc Poch, Josep Puig i Pla i Sally Revuelta** * Disseny gràfic i maquetació: **José Antonio Guerrero** * Fotografia: **Arxiu UGT de Catalunya, David Arquimbau, Gerard Poch , Sally Revuelta.i Francesc Gras.**
Redacció: rambla de Santa Mònica, 10, 08002 Barcelona * tel 93 304 68 00 * fax 93 304 68 25 * e-mail: josep-comaposada@ugt.es * tiratge: 6.000
dipòsit legal: B-15.113-97

amb la col·laboració de
Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
Direcció General de Política Lingüística

Presentació pública del manifest dels treballadors de normalització lingüística de Justícia

En començar la presentació, en Xavier Barberà es pregunta: per què un comitè d'empresa munta tot això? I ell mateix es respon: perquè existeix un problema laboral.

Iolanda Contreras

El "Manifest per la ferma entrada del català en el món de la Justícia i per les suficients garanties laborals dels qui hi han d'aplicar la normalització lingüística" va ser presentat el darrer 14 de desembre, al Pati Llimona de Barcelona.

El president del comitè d'empresa (CE) del Departament de Justícia, Xavier Barberà, va presentar l'acte. A més d'ell, hi van intervenir Enric Larreula, escriptor i professor de Didàctica de la Llengua a l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat Autònoma de Barcelona, i Francesc Casares, advocat laboralista de llarga trajectòria i promotor permanent de la Declaració Universal dels Drets Humans.

Hi van ser presents, entre d'altres: Joan Ridao, diputat d'ERC; Xavier Bosch, diputat del PI; Frederic Monell, secretari general de la Federació de Serveis Públics (FSP) de la UGT; Carles Beltran, responsable de Normalització Lingüística (NL) de la Comissió Obrera Nacional de Catalunya (CONC); Joan Guàrdia, responsable d'NL de la UGT de Catalunya; Enric de Vilalta, responsable d'NL d'Iniciativa per Catalunya; etcètera.

En començar la presentació, en Xavier Barberà es pregunta: per què un comitè d'empresa munta tot això? I ell mateix es respongué: perquè existeix un problema laboral. Perquè hi ha una contractació precària de llicenciats pagats per sota del que els correspondria, els quals han d'impulsar l'NL als jutjats. Però el problema va més enllà, és social. Per això el CE pretén que el Departament de Justícia desbloquegi la situació. Si es vol normalitzar el català al món de la justícia s'han de normalitzar també les situacions laborals.

Si es vol normalitzar el català al món de la justícia s'han de normalitzar també les situacions laborals.

Enric Larreula, Francesc Casares i Xavier Barberà

El president de l'esmentat CE explicà que han rebut el suport de partits polítics; concretament el PSC, IC, ERC i PI. Aquests grups han interposat tot un seguit de preguntes parlamentàries a la consellera. El CE, mitjançant el manifest en qüestió, vol evidenciar una contradicció de l'actual govern català: davant la pobra situació del català al món de la justícia, aquest àmbit esdevé una prioritat per a la intervenció, però a l'hora de la veritat les persones que s'hi dediquen tenen uns contractes molt i molt millorables. Per coherència i per justícia, cal que la situació s'arregli.

El manifest s'ha difós força, tot i la limitada capacitat d'un comitè. I els organitzadors estan contents de la resposta obtinguda. Se n'han fet dos plecs: un adreçat a la senyora Núria de Gispert, consellera de Justícia, i l'altre adreçat al senyor Jordi Pujol, president de la Generalitat.

Enric Larreula, durant la seva intervenció, va començar dient que en la doble qualitat de català i de fill d'obrers va perdre la guerra dues vegades: una per ser obrer i l'altra per ser català. Durant la dictadura, segons les seves paraules, no parlàvem català per por a ser agredits. Ara, i sempre segons les seves paraules, no parlem català per por a ofendre. "I així anem cedint", digué.

Cità Joan Coromines ja que aquest estudiós digué l'any 1950 que el català era la llengua general, tot i estar prohibida. Ara, malgrat ser llengua oficial i malgrat tenir immersió lingüística, bona part dels joves veuen el català com a llengua de les institucions i el castellà com a seva.

Afirmà davant l'auditori: "la llengua se'ns en va dels dits". I preguntà: "què fem amb la llengua catalana?". Respongué que si volem mantenir-la hem de fer alguna cosa. Si no, no cal fer res. Per mantenir-la cal parlar-la, sense por. Només així serà un símbol d'identificació i de comunicació, cosa que ja no és per a molts joves.

Francesc Casares, en la seva intervenció, es mostrà menys escèptic que en Larreula, tot i subscriure la majoria de les paraules de l'escriptor.
Casares, en l'esquelet del manifest, hi veu dos objectius: la normalització lingüística i els mitjans per aconseguir-ho. Per a ell, la situació és molt semblant a la de fa vint anys (des del punt de vista de la justícia). Enumerà unes quantes causes: incapacitat dels funcionaris per usar la llengua, la procedència de jutges i magistrats (provisió de places estatal i no territorial), i la debilitat dels advocats catalanoparlants per usar el català.

Com a una solució, apuntà que els equips de dinamització estiguessin més ben dotats pel Departament de Justícia. Cità dades del Departament de Justícia. Resulta que sobre uns 5.123 funcionaris encara n'hi ha 1.455 que només entenen el català, sense parlar-lo ni escriure'l; 1.561 que l'entenen i el parlen, però no l'escriuen. O que el 81,6 % dels jutges mai no fan sentències en català.

Aquest advocat fa un retret a la Conselleria: la vinculació dels treballadors i treballadores no resulta adequada. La precarietat laboral, la fi del contracte, l'angoixa dels dies previs a la renovació, són càncers per a la personalitat de l'empleat i empleada i perjudiquen el seu rendiment i la seva salut moral. No hi ha causa, segons ell, que justifiqui la temporalitat. La Generalitat, segons el seu parer, incorre en frau de llei. Usa el contracte d'obra i servei determinat per a una feina permanent. "O és que potser s'acaba l'any que ve la normalització lingüística a Justícia?".

Criticà aquest model artificiós i fals. Convidà la Conselleria de Justícia a ser generosa, a fer contractes laborals de més llarga durada. I que ningú es veiés afectat per aquesta inestabilitat.

Finalment, Francesc Casares veié, encertat el manifest, fruit de la combinació de dos eixos: el laboral i el lingüístic. El considerà moderat, perquè no planteja enfrontaments radicals. "Si qui ha de contestar no ho fa, caldria donar més passes endavant".

Foto: Sally Revuelta

EL PASSAT 16 DE NOVEMBRE ES VA INAUGURAR EL CENTRE D'AUTOAPRENENTATGE DE CATALÀ DE LA UGT DE CATALUNYA.

Tot i que ja feia algun temps que estava en funcionament, el passat 16 de novembre es va inaugurar formalment el centre d'autoaprenentatge de català de la UGT de Catalunya, l'únic gratuït i obert a tothom. Aquest centre està ubicat al mateix Centre de Formació de Persones Adultes Maria Rúbies, situat a la Via Laietana, 18, 8a planta, de Barcelona. I obert de dilluns a divendres, de 9 h a 21 h, ininterrompudament.

A la inauguració van assistir-hi Josep M. Àlvarez, secretari general de la UGT de Catalunya; Ivonne Griley, sotsdirectora general de Política Lingüística, en representació de Lluís Jou, director general; i Àngela Miquel, directora general de Formació d'Adults del Departament de Benestar Social.
Josep M. Àlvarez va destacar la tasca contínua del sindicat en el procés de normalització lingüística, esmentant que el centre era un pas més per posar el català a l'abast dels treballadors. Ivonne Griley insistí en la prioritat del procés de normalització al món socioeconòmic i, en aquesta línia, la importància que la UGT fos el primer sindicat que muntés un centre d'aquestes característiques. D'altra banda, Àngela Miquel va celebrar que el centre de català s'ubiqués en un centre de formació de persones adultes, perquè el contacte entre els autodidactes de diferents matèries afavoria la normalització lingüística.

El Centre compta amb dues aules: una de 114 metres quadrats, amb capacitat per a unes 35 persones, equipada amb 3 ordinadors PC, 2 impressores, 4 televisors, 3 vídeos i 3 walkman.
L'altra aula, d'uns 20 metres quadrats serveix per fer activitats de grup. Té capacitat per a unes 15 persones i està equipada amb 1 televisor i 1 vídeo.

Durant tot el dia, el centre està assistit per assessores que atenen els autodidactes tant pel que fa a aspectes organitzatius com de coneixements.

Els materials de català que hi ha al centre permeten treballar tots els nivells de llengua catalana, tant a nivell oral com escrit. Hi trobareu fitxes escrites, materials didàctics amb suport àudio, vídeo i ordinador, diccionaris, gramàtiques i material de consulta. A més dels materials d'autoformació individuals, també es realitzen diferents activitats de grup: seminaris d'aspectes puntuals de la normativa, grups de conversa... i es propicia l'intercanvi de converses entre els diferents autodidactes. Us podeu preparar per a les proves de català de la Junta Permanent, o simplement reforçar i millorar els vostres coneixements.
Si voleu més informació, truqueu al 93 3103094.

Rosó Herrera

BREUS

Foto: Javier Ra... Mòbil

El passat 19 de desembre de 1998 es va celebrar la 1a Assemblea Nacional de l'AVALOT-Joves de la UGT de Catalunya, amb el lema "Joves, Treball, País" i va comptar amb la participació de més de 150 assembleistes i de 100 convidats.

Aquesta assemblea és la culminació d'un procés engegat fa dos anys per enfortir el paper de la joventut en el nostre sindicat i potenciar el treball entorn a la realitat social i laboral juvenil.

L'executiva escollida, encapçalada per Francesc Albiol, mostra també un esforç d'obertura i pluralitat: incorpora moltes sensibilitats i també, de manera molt important, representants de seccions sindicals amb molts joves (SEAT, Metro, Port Aventura).

L'èxit de la 1a Assemblea Nacional de l'AVALOT també es tradueix en el consens assolit entorn als Estatuts, la Ponència Base, i la Declaració de la 1a Assemblea Nacional que girava al voltant de 3 eixos: la participació i implicació en la joventut, el treball i el país.

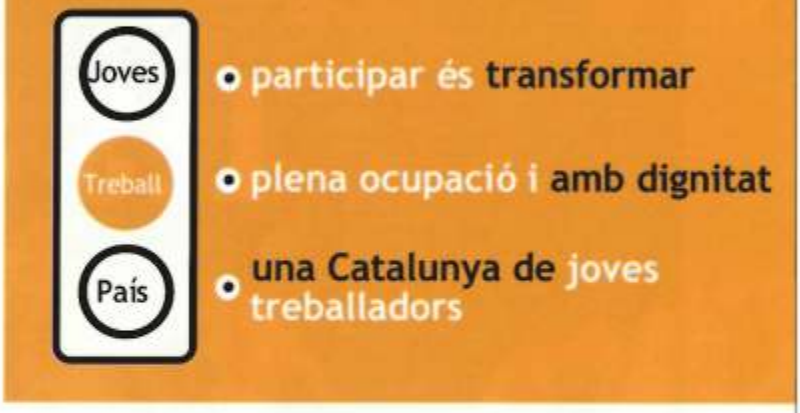

Francesc Poch, coordinador nacional d'AVALOT

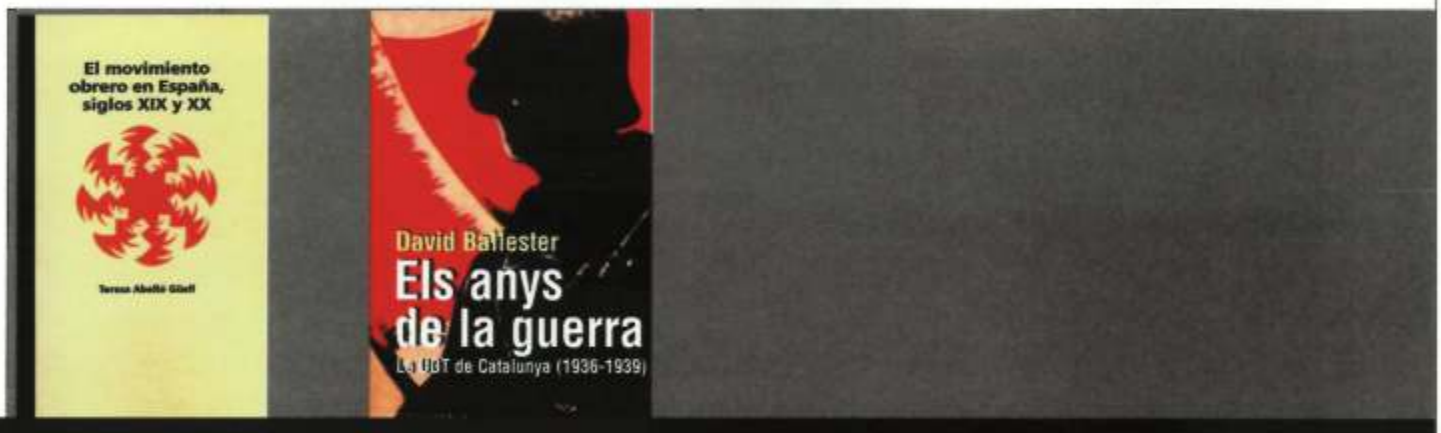

LES SELECCIONS

Fotos: Francesc Gras

LES SELECCIONS ESPORTIVES CATALANES

Jordi Portabella
Fundador i vicepresident de la Plataforma Pro Seleccions Esportives Catalanes

L'obtenció de seleccions esportives catalanes que puguin participar en competicions internacionals oficials és, en aquests moments, una de les il·lusions col·lectives més grans del nostre poble. L'afirmació pot semblar agosarada, però la Plataforma pro Seleccions Nacionals, entitat sorgida d'allò que anomenem la societat civil, ha obtingut un ampli suport popular. Entre aquells que donen suport a la Iniciativa Legislativa Popular que promou la Plataforma trobem nombrosos ciutadans del nostre país a títol individual, nombrosos esportistes i entitats esportives, tot tipus d'entitats i associacions, sindicats com el vostre, la UGT, i gairebé tots els partits polítics.

De fet, la voluntat de gaudir de seleccions esportives pròpies no és cap reivindicació nova. L'esport a Catalunya sempre ha estat una peça important de la nostra societat, i sovint ha estat la porta d'entrada a la península de la majoria d'esports que es practiquen en l'actualitat. És per això que, en molts esports, primer es van constituir i van competir internacionalment les seleccions catalanes, com per exemple en el futbol o el bàsquet, que no les espanyoles, o que, com per exemple en el cas del rugbi, fos la Federació Catalana una de les que va constituir la Federació Internacional d'aquest esport. És per aquests motius que, en èpoques de llibertat política, Catalunya ha tingut una gran tradició esportiva internacional com es reflecteix en nombrosos textos del fundador dels Jocs Olímpics, P. de Coubertin.

La reivindicació de les seleccions nacionals catalanes sorgeix doncs de dos eixos: un purament esportiu i un altre de caràcter simbòlic. En l'àmbit esportiu, la creació de les seleccions catalanes comportarà molts beneficis a la pràctica de l'esport al nostre país. Amb la participació internacional d'equips nacionals de Catalunya, l'estructura esportiva serà molt més àmplia i completa que en l'actualitat. La possibilitat de tenir més esportistes catalans d'elit representarà ampliar la pràctica i la base de l'esport català, que és d'on surten els esportistes internacionals i, en definitiva, equiparà el nostre esport al d'altres països europeus tant en recursos econòmics i materials com en il·lusió. En l'altre eix, el simbòlic, la participació en competicions internacionals de l'esport català equipara el nostre país amb els que ja en tenen i el dóna a conèixer i el prestigia internacionalment. A més, genera una il·lusió col·lectiva, la de participar en les competicions de primer ordre com els campionats europeus, mundials, ..., i genera cohesió social, la d'un poble que dóna suport a la seva selecció igual que fan els altres.

Així doncs és un procés d'afirmació pròpia a favor de nosaltres mateixos i en contra de ningú. Així és com ho ha entès tothom o gairebé tothom, i per això ja s'han adherit més de 250 ajuntaments de Catalunya a la Plataforma, que pertanyen a tots els colors polítics, menys del PP, com els de Barcelona, Cerdanyola, Lleida, Molins de Rei, Mollerussa, Mollet, Puigcerdà, Ripoll, Sant Feliu de Llobregat, Santa Coloma de Gramenet, Solsona, Valls, Vic... i per això també s'han recollit més signatures de les necessàries per portar la Iniciativa Legislativa Popular al Parlament de Catalunya amb poc més d'un mes. Si es produeix aquest procés massiu de suport de la ciutadania catalana a favor de les seleccions nacionals, quins impediments no es podran remoure? Qui estarà legitimat per continuar prohibint les seleccions catalanes? O dit d'una altra manera, qui, que sigui demòcrata, pot ofegar una il·lusió col·lectiva?

Josep M. Àlvarez firmant el manifest pro seleccions, i al costat, Jaume Llauradó, president de la Plataforma pro Seleccions Esportives Catalanes

Si voleu recollir signatures:

Escriure en majúscula totes les dades, referides al lloc on s'està censat, i, per trametre els fulls, truqueu a:

AVALOT-Joves de la UGT de Catalunya. 93 304 68 00
Plataforma Pro Seleccions Esportives Catalanes. 93 459 37 57

Adéu, amic Joan Brossa

Mai les paraules no foren suficients per descriure les coses, les persones, el món. Joan Brossa ho sabia. Ho va saber tota la vida. I dia a dia anà composant una realitat crítica, alternativa, un àmbit independent més enllà de l'art, de la política i la cultura, però mai absent, ni quan la fosca sepultà les llibertats del seu poble. Amb la seva mirada transgressora, les paraules han teixit estructures vives, mòbils i juganeres. Els poemes, de ferro, fusta i somni, escampats pel trespol i esquitxats per les parets, han seduït el món. Les seves eines, allò que la vida posà al seu abast: prosa, vers, arts plàstiques, màgia,...

Des del passat 30 de desembre, tots tenim la sensació d'haver perdut un amic. En Brossa, aquella persona senzilla que, per als uns era poeta, per als altres dramaturg, i per a tots treballador incansable, se n'ha anat d'aquesta petita parcel·la de realitat, deixant-nos a tots, una vegada més, bocabadats.

LA UGT DE CATALUNYA DÓNA SUPORT AL DECRET DE DOBLATGE EN LES NEGOCIACIONS AMB LES MULTINACIONALS DE HOLLYWOOD

El govern català assumeix endarrerir l'aplicació del Decret per negociar un acord i es mostra disposat a assumir una part del cost econòmic del doblatge al català. Entenem que aquesta despesa l'han d'assumir els productors de Hollywood i que l'aportació de la Generalitat ha de ser mínima, sense que en cap cas representi retreure recursos de la promoció de la producció del cineastes catalans; de fet, l'enfortiment de la nostra indústria cinematogràfica hauria de ser també una prioritat, i fins ara no ho ha estat.

L'aprovació del Decret de doblatge de pel·lícules al català resulta positiu perquè permet avançar en el dret dels ciutadans a veure cinema en català. Ara mateix, el percentatge de pel·lícules doblades al català és d'un 2%; amb la plena aplicació del Decret s'arribarà a un modest 20%.

La dimensió econòmica dels doblatges és mínima i irrellevant davant del volum de facturació anual, en especial a Catalunya que té un dels consums cinematogràfics més rendibles d'Europa. Per això apareix com a inversemblant l'amenaça anònima de deixar els cinemes de Catalunya sense pel·lícules de Hollywood. Això a banda del respecte que s'ha de tenir per les lleis i els decrets del Parlament i de la Generalitat de Catalunya, sobretot si tenim en compte que fa més de quinze anys que es parla amb el sector, amb uns resultats mínims pel que fa al respecte a la dignitat cultural de la societat.
Per això no són realistes les declaracions catastrofistes sobre la incidència del Decret en la viabilitat econòmica de les sales d'exhibició. Ben segur que les grans empreses productores i distribuïdores de cinema dels Estats Units no voldran renunciar als seus importants beneficis. Encara, els nostres responsables de política lingüística han demostrat sempre prou seny per no crear problemes econòmics a ningú. Ben a l'inrevés, les versions catalanes que s'han difós fins ara han tingut una molt bona acollida per part dels espectadors.

Així doncs, la fermesa en els principis i la flexibilitat en la forma han de permetre tancar en positiu la negociació encetada. El govern català pot comptar amb el nostre suport, perquè la iniciativa serveix als ciutadans i perquè la política cultural i el consum cultural són competència dels nostres representants democràtics i de la mateixa gent, i no pas de les multinacionals, per molt de soroll i molta demagògia que facin .

Si el Decret té un efecte cascada per a d'altres llengües com el gallec, el basc o alguna altra llengua minoritzada d'Europa, benvinguda sigui la nostra contribució al reconeixement del plurilingüisme a l'Estat espanyol i a la construcció de la diversitat europea.

Barcelona, 4 de febrer de 1999

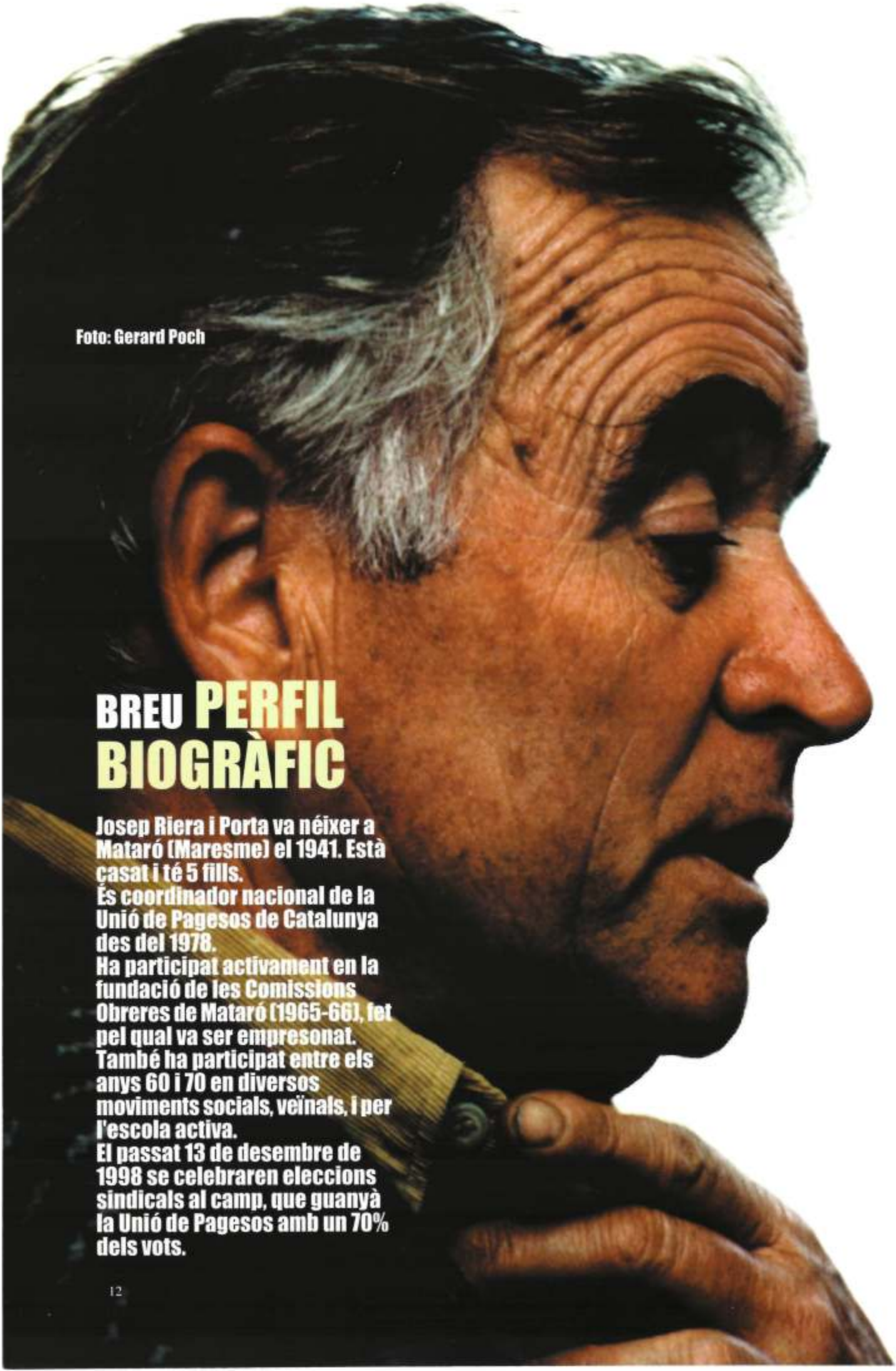

Foto: Gerard Poch

BREU PERFIL BIOGRÀFIC

Josep Riera i Porta va néixer a Mataró (Maresme) el 1941. Està casat i té 5 fills.
És coordinador nacional de la Unió de Pagesos de Catalunya des del 1978.
Ha participat activament en la fundació de les Comissions Obreres de Mataró (1965-66), fet pel qual va ser empresonat.
També ha participat entre els anys 60 i 70 en diversos moviments socials, veïnals, i per l'escola activa.
El passat 13 de desembre de 1998 se celebraren eleccions sindicals al camp, que guanyà la Unió de Pagesos amb un 70% dels vots.

ENTREVISTA:

JOSEP RIERA I PORTA

Iolanda Contreras i Joan Guàrdia

Com valora la situació actual de la pagesia a Catalunya?

Som un 3% de pagesos, i baixant. S'ha vist reflectit en el cens per a les eleccions sindicals que realment hi ha hagut una davallada d'un 25%. Aquest petit percentatge de població activa ens estem ocupant i cuidant i treballant un 85% del territori de Catalunya. Som poca gent, però amb molta feina i molta responsabilitat. Fa la impressió que des de la cultura urbana això no es té en compte i que tampoc no es valora des de les institucions que tenen la responsabilitat de governar aquest país, i en el propi Departament d'Agricultura. Això es reflecteix també en els pressupostos que cada any van aprovant, més restringits, que fan que no es pugui pactar una política agrària nacional d'estructures, de modernització, ni poder aprofitar els recursos de Brussel·les. El dia a dia i els fets demostren que políticament passen de nosaltres.

Per què no els interessa, quan a qualsevol li és evident, aquesta responsabilitat per conservar el territori?

Aquesta pregunta ens la fem tots a la Unió de Pagesos. Aquest any s'han repetit els estralls pels focs del 94, en la mateixa època, i es torna a parlar de la importància del pagès cuidant el territori i en la prevenció dels incendis forestals, però no veiem un canvi d'actitud. La prevenció dels incendis forestals és més barata i molt més eficaç que no pas les feines d'extinció que tenen un cost econòmic impressionant. Temes com aquest haurien de ser punts de referència i objecte de reflexió. L'altre dia em deia un company que ha estat sis anys intentant que li permetin una rompuda de bosc per convertir-lo en pastura i així separar una massa forestal que és un perill a l'estiu. Abans Catalunya era un mosaic amb menys massa forestal, fragmentada i enmig vinyes, cereals, conreus de sequer que actuaven de separador del foc, de manera que incendis com els que es produeixen ara no s'havien conegut mai. La prevenció s'ha de fer amb pagesos treballant, aprofitant igualment les subvencions de Brussel·les a la producció.

I aquest descens de la pagesia, és a causa que els joves no volen treballar en aquesta tasca?

És que és molt difícil, bàsicament per raons econòmiques. Si troben una motivació a casa és molt més fàcil que s'engresquin a continuar fent de pagès. Hi ha fills que no volen continuar perquè els agrada més un altre ofici, el que avui és impensable és continuar fent de pagès per obligació com fa 70 o 80 anys. Ara, els nanos ja pugen més interrelacionats amb altres de l'escola que no són pagesos, de manera que descobreixen el món plural de petits, abans es relacionaven pagesos amb pagesos. A l'hora de decidir-se professionalment, el factor terra, disposar de prou base territorial per fer de pagès és determinant. En el sector de la llet, per exemple, has de tenir suficient quota per poder produir, i si no la tens, saber que si t'incorpores tindràs unes prioritats legals i que la podràs ampliar perquè hi ha una reserva nacional que serà per a tu com a jove que has estudiat; que tindràs prioritat sobre altres sol·licituds de compres especulatives. Ara, compra quota qui té calers. Això ho hem de solucionar aquí. Brussel·les va establir la quota de llet que es pot produir, però les redistribucions i decidir si ha d'haver un mercat lliure de quota és competència de cada estat. Aquestes infraestructures són les que s'haurien d'estar negociant amb el Departament d'Agricultura.

I, per tant, no falta una mica de conscienciació de la societat, des de petits, de la importància que té l'agricultura?

Hi ha països on el pagès té categoria social i se'l valora molt, com als EUA, on el *cowboy* és un personatge mitificat. A Europa hi ha països que mantenen un cert equilibri a la baixa, però més lleugera, com ara França amb un 5% de pagesos i això els dóna una gran diversitat de productes i ells creuen que els seus productes són els millors; d'això en falta una mica aquí.

Des de la Unió de Pagesos es defensa la unitat agrària familiar. Va la Generalitat en aquesta línia?

Ara s'ha vist molt clar que hi ha dos models. El model industrialitzat i amb inversions financeres, que va començar amb els integradors i que l'avalen els pinsaires. Aquest sistema anava integrant pagesos a mesura que la pesta porcina africana els anava arruïnant. Amb la pesta porcina que hi ha hagut aquest any, més la davallada de preus que s'està patint, pràcticament tot el sector quedarà integrat i el ramader independent desapareixerà. Amb el nostre model no aconseguiràs mai tenir una granja de 2000 berres de cria, però sí de 200, que ja està bé. Llavors fas el cicle tancat: criar les berres, engreixar els garrins i tenir el porc a punt de matar. És un bon model perquè són explotacions petites i mitjanes escampades arreu del territori i l'eliminació dels fems i dels purins la tens resolta perquè el pagès té també terra i ho aprofita tot, que del porc s'aprofita fins i tot els residus! El model industrialitzat fa grans concentracions i això crea problemes de contaminació i sanitaris, perquè ha hi d'haver un gran trasvàs de garrins per engreixar i vénen porcs d'Holanda, de Bèlgica, etc. Amb les grans inversions especulatives és molt fàcil deslocalitzar en qualsevol moment, i traslladar-se al Marroc o a l'Argentina. L'agricultura no és una excepció com a activitat econòmica, el pes dels sector financer està creixent com a la resta de sectors.

Els mitjans de comunicació en fan un ressò limitat a no ser que porteu 2000 ovelles a la plaça de Sant Jaume. No sou una prioritat?

Tan sols tenen ressò els temes conflictius. El ressò polític no transcendeix perquè no hi és. Per ser notícia als diaris d'abast nacional que s'editen a Barcelona, n'has de fer una de ben grossa. La de l'avellana va sortir perquè van ser 8 mesos de participació i movíem molta gent. La resta és premsa comarcal, perquè hi ha periodistes que s'han anat especialitzant en temes agraris. En aquests moments fóra necessari tenir la gent de cultura urbana conscienciada i que valorés el nostre paper, així tindríem suport social a través de la gent no pagesa.

Quin suport us donen els partits d'esquerra?

A Catalunya, en els debats parlamentaris, els debats d'agricultura, en moments conflictius, etc., tots els partits d'esquerra, des d'Iniciativa fins al PI, van complir. Vam perdre la darrera proposta parlamentària per la mecànica dels vots, ja que la van guanyar Convergència i el PP. Però parlem de què ells treballin aquests temes durant tot l'any. L'agricultura hauria de ser una prioritat tot l'any. Catalunya, fins a la guerra civil, va tenir un 30% de pagesos que no instrumentalitzava la dreta, sinó que el pes polític requeia a ERC i, més tard, a la Unió Socialista de Catalunya. Aquesta pagesia va ser la que va defensar la República en plena guerra civil i aquell model de país progressista que volien. La pagesia de Catalunya sempre ha estat revolucionària, entre cometes. Els segadors ho van ser, els remences també i les organitzacions sorgides de la clandestinitat de mitjans segle passat, que van culminar amb el moviment de rabassaires i les societats agrícoles.

La pagesia sempre ha estat fonamental per mantenir la llengua. Ara, amb el gran desenvolupament industrial, quin paper hi juga?

En la pràctica el de sempre, amb tota la naturalitat conservant fins i tot la riquesa dialectal que s'ha anat perdent, perquè un error d'aquest model lingüístic és voler imposar un model estàndard a través de la ràdio i la TV, fent desaparèixer les formes dialectals que formen part de la riquesa del conjunt de la llengua catalana.

Quin ha estat i és el paper de la dona a la pagesia catalana?

El paper de la dona històricament ha estat molt important, només cal mirar els documents notarials, les escriptures, dels segles XVI, XVII i XVIII, les pubilles van jugar un paper molt actiu, portant l'explotació i decidint sobre el patrimoni. A la Unió de Pagesos hi ha el grup de dones, que tracta els seus temes amb independència i autonomia. Ara, els homes i les dones anem paral·lels en nivell de preparació i formació. Jo diria que no som una excepció respecte al conjunt de la societat; l'accés a la informació i els estudis superiors són iguals al medi rural que al medi urbà.

I l'oferta formativa, respon al plantejament que tingui viabilitat el món rural?

Oferta ja n'hi ha entre pública i privada, el que passa és que s'hauria d'encaixar molt més el model. Si el model no es vol definir, estem formant pagesos per fer què? Pagesos productivistes? Tenim terreny per a aquest tipus d'agricultura? Estem preparant pagesos per seguir el model californià o per tenir cura també del territori? No voler definir el model fa que la formació no pugui estar orientada cap a la diversificació, l'elaboració de productes artesanals que sempre et permeten cobrir la manca de productivitat, etc. Fa la impressió que estem formant un pagès per a un territori que no tenim.

La baixada d'impostos que es preveu amb la modificació de l'IRPF, pot fer disminuir els recursos europeus per a l'agricultura catalana?

En principi no. A Brussel·les hi ha les primes subvencionades al 100%, però de les subvencions per modernitat -recuperaríem el 50%- no arriba res perquè aquí no s'hi posa un duro, per tant, ja estem perdent. Amb el sistema actual de finançament estem perdent recursos importantíssims de Brussel·les, en els darrers quatre anys pot haver passat de 20.000 milions de pessetes. També depèn de com es tanqui l'agenda 2000. Si es tanca tal i com està anunciada hi haurà un canvi que pot afectar Catalunya, tot i que no som els més privilegiats perquè l'actual sistema de finançament es calcula per hectàrea i per rendiment, i nosaltres tenim un rendiment molt baix, una tercera part que a Europa. Al cap i a la fi, tenim molt poc a perdre. Si sumem a aquest tema que aquí dominen els conreus mediterranis que, amb excepció de l'oli d'oliva, no tenen cap subvenció, què tenim a perdre? Per poc bé que ho fessin, potser hi sortíem guanyant.

Quin valor atorgueu a la renovada victòria de la Unió de Pagesos?

El paper del sindicat és el dia a dia, la feina feta durant tot l'any. El valor que aquestes eleccions tenen és el de triar els representants a negociar amb les institucions, però els resultats en el procés de negociació... res, perquè és trist de dir que tot el que hem aconseguit des de les darreres eleccions fins ara, ha estat aconseguit a base de tractorades, manifestacions, pressió, conflictes, quan realment, si som representatius perquè hem convocat eleccions, hauríem d'aconseguir més coses per la via de la negociació.

Quina relació manteniu amb els sindicats de classe?

La relació és cordial i jo diria que fraternal i quan tenim un problema ja sabem a quina porta podem anar a trucar, tant l'Àlvarez com el Coscubiela tenen sensibilitat per aquests temes, però és clar que no és una prioritat.

Mongòlia. Raimon Pla -Foto Mòbil. DE L'EXPOSICIÓ: TREBALLADORS DEL MÓN

realitat i reptes del sindicalisme català

Xavier Martínez, sotsdirector Fundació Josep Comaposada

El Centre d'Estudis Miquel Ferrer de la Fundació Josep Comaposada ha organitzat aquest seminari, celebrat el proppassat 16 de desembre, a la nostra seu nacional de la rambla de Santa Mònica, a Barcelona, amb el suport de la Comissió1898 del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya.

En la presentació, en Francesc Neira, director de la Fundació Josep Comaposada, ha destacat el valor de la reflexió permanent i que la tasca del Centre incideix en la imbricació creixent entre el sindicat i la realitat nacional, perquè en cap cas ens és aliena. En Camil Ros, director del Centre d'Estudis Miquel Ferrer, destaca la conveniència de disposar d'una anàlisi històrica, de ser coneixedors de la pròpia història per tal de poder avançar.

El sindicalisme català en la construcció de la Catalunya contemporània

Agustí Colomines, professor d'Història de la Universitat de Barcelona

Podem establir tres eixos: a) de la lluita de classes a la lluita de conflicte d'interessos; b) manifestacions de la conflictivitat social donada a Catalunya cronològicament, i c) consideracions finals.

La història de la Catalunya contemporània és la del conflicte social, de classe i nacional, la d'una Catalunya industrial amb un procés d'immigració de gran abast que podria haver canviat el país de dalt a baix, però s'ha mantingut homogènia; ens podem reconéixer tots plegats, malgrat les diferències de classe, gràcies al gran salt qualitatiu en nivell de vida.

Ara predomina la lluita d'interessos, però persisteix la cultura de cada grup social; també un imaginari col·lectiu dels treballadors: de mentalitat, d'ètica, de reflexions i de programes de futur.

En la primera etapa del moviment obrer (1840-1868) neix l'associacionisme, d'ajuda mútua i de dignificació.

La segona etapa (1868-1897) veu néixer el sindicalisme (CNT i UGT) que defineix un ideal de revolució social per eliminar les classes i l'estat, amb l'anarquisme i la revolució francesa com a referents.

El fracàs de la línia dura /terrorista/avantguardista fa que s'enceti una tercera etapa (1897-1939) de canvi de rumb: l'enquadrament de masses, més organització per afavorir el canvi social. Per primera vegada apareixen dirigents sindicals com el Noi del Sucre o Salvador Seguí que aposten per col·laborar amb els republicans i sumar sindicalisme i política per canviar les coses.

La patronal respon amb l'assassinat de Salvador Seguí, de Francesc Layret i la repressió sindical, però la tensió augmenta també pel contrast entre ritme industrial i agrari i el fracàs de la monarquia i de la dictadura de Primo de Rivera. S'obre una nova perspectiva amb la II República, la gran esperança dels treballadors. Però del 34 al 36 es produeix una radicalització tan gran que condueix al trencament feixista de l'ordre constitucional de 1936.

Durant la II República, la influència sindical -inclòs el sindicalisme agrari- és l'element més dinàmic de la societat catalana per confrontar-se als partits burgesos, però la Guerra Civil acaba com acaba: un desert. Marxa moltíssima gent del país i la reconstrucció de les organitzacions sindicals es produeix a l'exili.

Sense aquest sindicalisme resistent no entendríem la represa de la transició democràtica, durant la qual s'evidencia un canvi sindical qualitatiu perquè aleshores l'anarquisme perd l'hegemonia i les forces socialdemòcrates són les fonamentals.

Pel que fa a la relació entre el sindicalisme, l'obrerisme català i el fet català, veiem que no ha fet demagògia internacionalista. Ha imperat un model de som un sol país: tenim uns interessos nacionals catalans que formen part d'un canvi per a un món millor.

La societat catalana al tombant de segle

Jordi Sánchez, politòleg i director adjunt de la Fundació Bofill

La UGT de Catalunya viu un procés molt interessant, amb el seu esforç per esdevenir el sindicat nacional de Catalunya. Formareu part dels canvis d'aquest país, i vosaltres mateixos sabeu millor que ningú quin paper voleu jugar-hi. Tenim un gran repte com a país: tot mantenint la cohesió social, donar resposta a tres reptes: l'estat del benestar i la desigualtat social; la incorporació al món globalitzat; i la resolució de la qüestió nacional en el marc estatal i europeu sense perjudicar la cohesió social.

1r L'estat del benestar és un model de societat que neix del consens per compensar les desigualtats que genera el mercat. Alhora, a partir de mitjan de la dècada dels 80 hi ha una ofensiva del pensament neoliberal que propugna la retirada de l'estat i reforçar el paper del mercat.

Ara mateix assistim a la redefinició de les polítiques sanitàries per part del govern central, i pel que fa al sistema de pensions, tant els sectors bancari i empresarial com la dreta que governa aposten per un sistema no gestionat pel sector públic, per un sistema privat, pel model xilè.

Pel que fa a l'educació, a Catalunya es fan molts esforços per mantenir i enfortir l'escola privada i així assistim a un procés de descapitalització de la pública. El futur de l'educació a Catalunya és ara un gran interrogant. En l'actual procés de reforma hi ha indicadors alarmants, amb sectors que no arriben a un mínim de qualificació. Què passarà amb qui no arriba al mínim? Quin paper tindrà en el mercat?

Cal un nou consens social sobre l'estat del benestar. Els sindicats tenen molt a dir-hi i la batalla es planteja a l'àmbit de l'opinió pública: quines actituds i quins valors. Existeix un bombardeig mediàtic sobre la ineficàcia del sector públic amb l'objectiu de legitimar la gestió privada de serveis públics. Pel que fa al caràcter universal de les polítiques socials, pretenen estigmatitzar qui rep prestacions.

Que en les polítiques socials s'introdueixi el principi "qui més té més contribueix". Alhora, hi ha fórmules mixtes de gestió i en alguns casos el sector privat pot fer una millor gestió que l'Administració.

Tenim el cas dels Estats Units que té un alt percentatge de població no assegurada i on el mercat no garanteix l'assistència; així, el sistema és més car i més ineficaç que el públic predominant a Europa.

2n Adaptació a un món globalitzat. La globalització és imparable i el medi ambient esdevé un espai preferent per impulsar noves polítiques de solidaritat. Les agressions afecten el territori i el conjunt de la societat. Aturar la degradació permanent va ser el repte de l'Agenda 21, de Rio. També la cultura sindical clàssica s'ha d'adaptar.

La societat de la informació obrirà grans oportunitats, però també pot generar noves desigualtats. Es requereix una massa crítica de la societat prou preparada per accedir-hi i usar amb el màxim profit l'ordinador, el cable, internet

3r Futur nacional de Catalunya i cohesió social. El model configurat des del 77 ençà no acaba de trobar la resposta adequada a la realitat plurinacional, en un context de construcció europea i per tant de cessió de part de la sobirania dels estats. Cal crear nous escenaris polítics i administratius més apropats als ciutadans, per resoldre millor els problemes des de les comunitats autònomes, i també des dels ajuntaments com ara moltes polítiques socials.

Hi ha un notable esforç sindical per la normalització lingüística, i hem de ser conscients que Catalunya ha viscut un procés immigratori ràpid de més d'1,5 milions de persones amb llengua i cultura diferents de la catalana. Així, tenim el repte de mantenir la cohesió social, la identitat individual amb el castellà i un estatus del català com a llengua habitual de les relacions públiques i privades.

Les polèmiques de 1998 no han portat enlloc. Alguns intel·lectuals fan un discurs oportunista d'esquerres que bàsicament és antipujolisme; la tasca sindical és indispensable per denunciar que el neolerrouxisme beneficia la dreta.

Catalunya no trobarà el seu paper respecte Espanya sense consens. Cal evitar que la defensa de Catalunya aparegui vinculada a una sola força política, i alhora hem d'incrementar l'autogovern, perquè un millor autogovern ha de servir per fer polítiques que ara no podem fer.

Per acabar, ens convé un nou plantejament de democràcia, un radicalisme democràtic. S'ha d'aconseguir un sotrac dels i des dels partits -els sindicats hi poden contribuir- per variar la cultura política, per superar un cert cinisme que es tradueix en un suport genèric a la democràcia però amb una desconfiança, un distanciament envers els polítics.

La participació ciutadana pot impulsar una nova cultura política, una democràcia més participativa. Els sindicats arriben amb credibilitat a sectors on no hi arriba ningú més, i per això tenen un paper important per recrear ideals de progrés.

EL RECONEIXEMENT DE LA PLURALITAT D' ESPANYA

Vint anys després de l'aprovació de la Constitució, Espanya ha canviat molt. Amb la Constitució de 1978 hem fet el desenvolupament democràtic i una reforma en profunditat del vell Estat centralista. El model consagrat és el d'una organització territorial del poder polític que respon a un doble repte: d'una banda, resoldre el problema històric de l'articulació territorial d'Espanya i, per altra, apropar els centres de decisió política als ciutadans. El balanç resulta molt positiu. La Constitució espanyola ha fet possible una autonomia molt satisfactòria en la seva aplicació més amplia.

Consolidat l'Estat de les Autonomies com a marc de la convivència política entre tots els espanyols, es plantegen ara nous reptes. El camí és la federalització del model autonòmic, que apareix com el camí natural per afavorir l'articulació de les diferents identitats, perfeccionar l'autogovern i optimitzar les relacions intergovernamentals a Espanya.

La Constitució espanyola disposa que el castellà és la llengua oficial de l'estat , però així mateix estableix que les altres llengües espanyoles seran també oficials en les respectives comunitats autònomes d'acord amb els seus estatuts, assenyalant que seran objecte d'especial respecte i protecció. De conformitat amb aquests principis el nostre ordenament jurídic ha regulat en diferents disposicions legals la utilització de les llengües de les diverses comunitats autònomes, amb la finalitat d'establir-ne la igualtat jurídica i garantir que els ciutadans puguin adreçar-se a l'Administració en la seva pròpia llengua.

Es tracta, ara, de donar un pas més. El de la cooficialitat a Espanya de totes les llengües oficials. Això és el que proposa la Proposició no de llei que hem impulsat des del PSC i que ha estat presentada pel Grup Parlamentari Socialista en el Congrés dels Diputats. Les mesures concretes són les següents: que els documents personals d'identitat (DNI, passaport, permís de conduir, NIF) puguin estar escrits en castellà, català, gallec i basc; normalitzar l'ús de totes les llengües oficials en el Senat-cambra de representació territorial-en les intervencions i en els documents; així com en la prestació de serveis de les empreses i organismes estatals en les comunitats autònomes amb llengua pròpia.

Altres propostes es refereixen a l'àmbit de l'ensenyament, per tal que tinguin l'estatus d'idiomes optatius moderns en l'ensenyament reglat; crear un organisme destinat a promoure el coneixement i difusió de totes les llengües i cultures d'Espanya; i que la impressió dels segells de correus es faci en totes les llengües oficials.

Una consideració a destacar és la gran importància que té el que tots els ciutadans espanyols es puguin reconèixer en els símbols comuns de l'Estat, i que l'existència de diverses llengües, juntament amb el castellà com a llengua comuna de tots, es consideri no com a càrrega, sinó com una riquesa i patrimoni col·lectiu. Estarem així posant les bases d'un imaginari col·lectiu compartit i d'una cultura política estable.

En aquest sentit, el projecte del canvi a Catalunya que lidera Pasqual Maragall significa avançar en aquesta direcció pel camí del federalisme que és unió i llibertat, cap a una Espanya nova de convivència democràtica i pluralisme, objectiu en què Catalunya ha de ser el motor, des d'una relació de diàleg i confiança amb el conjunt d'Espanya.

Mercedes Aroz
Diputada per Barcelona del PSC

Es sindicats e era lengua

Jusèp Lois Sans Socasau, coordinador dera Oficina de Foment e Ensenhament der Aranés deth Conselh Generau d'Aran

Sabem qu'era mission des sindicats ei era de combàter, damb es mieis adequats, pera melhora laborau des persones sindicades e de toti es trebalhadors en generau.

D'ua forma mès àmplia considèri qu'era finalitat sindicau se trape en aqueth territòri a on er estat de vida ei mès plasent, eth fin darrèr ei era melhora benestant des collectius qu'exercissen eth sòn trebalh laguens dera societat. Non ei tot era melhora deth jornau; era integracion ena societat ena que se trebalhe contribuís a un tipe de trebalh de major qualitat; er individu artenh uns allicients superiors que balhen major sentit ath sòn trebalh, de forma generica, e era societat avalore eth producte finau e eth resultat der esfòrç deth trebalhador damb mès consideracion, damb un critèri de major proximitat, mès familiar.

Ei per açò qu'ei tant e tant important era promocion dera lengua deth territòri entre es collectius de trebalhadors e ei en aguest ambit a on es sindicats an un papèr important a desvolopar: ena promocions identitària deth trebalh e deth trebalhador. Per miei der aprentissatge dera lengua pròpia eth trebalhador hè un important pas d'integracion ena collectivitat a on exercís era sua labor. Damb er emplec dera lengua li serà mès de bon hèr accedir as airaus sociaus de tot tipe, obtier un tracte de major respècte, d'ua auta consideracion dera societat ena quèi establit, ...

Ei autau que sindicats e administracions lingüistiques an un punt de trobada entà possar amassa un procès d'integracion. Er aranès, varietat dera lengua occitana, ei oficiau ena Val d'Aran, e ei era lengua pròpia deth país. Eth Conselh Generau d'Aran, administració pròpia dera Val d'Aran, damb ua existéncia de mès de 600 ans (damb interrupcions, produsides peth desvolopamt dera istòria), a era competéncia plea en foment e ensenhament der aranés e dera sua cultura. Calerà caminar ena projeccion d'un programa de foment der aranés accesible as trebalhadors; ac calerà hèr des dera administracion aranesa en tot compdar damb es sindicats o des des sindicats en tot tier compde eth Conselh Generau d'Aran.

La resolució de normalització lingüística del 10è Congrés de la UGT de Catalunya, celebrat el març de 1998 a Girona, indica "és imprescindible establir polítiques lingüístiques que s'adrecin a la projecció i al desenvolupament de la llengua aranesa". No estem pas convençuts que les iniciatives adoptades fins ara per les diferents administracions i pels agents socials responguin prou al repte que té plantejada la llengua occitana en general i la seva variant aranesa en particular, però sigui com sigui hauríem de ser capaços d'assumir la part de responsabilitat que ens correspongui.

La tasca de la Unió Territorial de la UGT de Lleida, tant a través de la seva participació al Conselh Social del Conselh Generau d'Aran com del dia a dia de l'acció sindical, ha de fructificar, però tots plegats hem de dir-hi la nostra.

RÚSSIA, UNA CRISI ETERNA

Llibert Ferri, corresponsal de TV3 a Moscou

Tot i que la història oficial va fer de Rússia el primer estat obrer del planeta on la construcció del socialisme era una cosa palpable i visible, la realitat està dient que els russos són probablement els treballadors europeus amb menys tradició de mobilització democràtica. Abans de 1917 els amotinaments i les revoltes van acabar sent capitalitzades pels bolxevics per donar el seu cop d'estat i proclamar la revolució per decret. I durant l'URSS les autèntiques "mobilitzacions" no van ser els seguicis de cartopedra amb rerafons de banderes roges sinó les col.lectivitzacions forçoses i les deportacions amb trens de càrrega cap als camps de concentració. Per això quan el capitalisme arriba a Rússia, també per decret, l'1 de gener de 1992, no trobà cap resistència organitzada.

Fins i tot set anys després d'aquell daltabaix els sindicats estan encara en procés de reestructuració. La Federació de Sindicats Independents de Rússia, hereva del sindicalisme "vertical" soviètic és encara una barreja de vells "apparatxiks" i de joves generacions colpejades per la precarietat i la desorientació ideològica. Les banderes sindicals ja no són roges sinó blaves, com volent fer un exorcisme del passat que no va aconseguir que la vaga del 7 d'octubre fos tan general com es volia i s'esperava. No van sortir al carrer els 40 milions de russos que anunciava el Partit Comunista ni els 25 milions que preveien els sindicats tot i que milions de treballadors fa mesos que no cobren les seves nòmines i el deute de l'estat amb els seus empletas és superior als 11.000 milions de dòlars. Aquest impagament és una de tantes expressions de la malaltia socioeconòmica que afecta Rússia i que va tenir la seva epilèpsia més espectacular en la crisi de final de l'estiu.

EL GRAN ROBATORI

L'ensorrament de les estructures econòmiques russes a partir del 17 d'agost de 1998 (fallida de l'estat i bancària, ensorrament del ruble, pujada de preus, procés inflacionari, escassetat) és la culminació inevitable del procés de capitalisme salvatge engegat el 1992. Les privatitzacions que van començar a executar-se aquell any van ser, en molts casos, l'apropiació fraudulenta de fàbriques, explotacions i comerços per part dels buròcrates que les dirigien sota el règim soviètic: es calcula que el 60 per 100 dels "nous" empresaris russos provenen de les estructures de l'antic Partit Comunista.

Els promotors i gestors polítics d'aquest repartiment delictiu de la propietat estatal acumulada durant la Unió soviètica han estat tant el nucli ultraliberal connectat amb el capital estranger i el Fons Monetari Internacional (el grup més protegit per Ieltsin) com l'anomenada *nomenklatura* reciclada representada per l'exprimer ministre Viktor Txernomirdin. Un repartiment que no poques vegades ha estat orquestrat pel soroll de les metralletes i per la més estripada escenografia gansteril. Segons les fonts més fiables la criminalitat econòmica afecta 40.000 empreses i el 30 per 100 del PIB. El resultat final ha estat el sorgiment no pas d'una burgesia generadora de riquesa i de societat civil, sinó d'una oligarquia que s'ha dedicat a col.locar els guanys en bancs estrangers: l'evasió des últims anys a Rússia oscil·la entre 150.000 i 300.000 milions de dòlars. A més d'evadir i de no reinvertir, l'oligarquia russa no ha complert amb la seva obligació de pagar impostos fins a provocar el gran daltabaix.

Es dóna el fet escandalós que Gazprom, la gegantina empresa del gas amb un 40 per 100 de capital públic, no pagava la fiscalitat, és a dir, l'estat es feia frau a si mateix. I l'home fort (a l'ombra) de Gazprom era el primer ministre Viktor Txernomirdin, que va fundar la companyia a base de privatitzar, literalment, el Ministeri de l'Energia que dirigia pràcticament des dels temps de Bréjnev. Una societat d'estudis nordamericana assegura que en aquella operació, Txernomirdin va fer una fortuna personal calculada en 5.000 milions de dòlars.

LA CATÀSTROFE HUMANA

Una dada sociològica vigent en els últims tres anys assenyala que uns vuit milions de russos tenen un nivell de vida que aniria des del comparable amb les classes mitjanes occidentals (inclosos els treballadors benestants) fins al de les elits riquíssimes, és a dir, l'oligarquia. Per l'altre extrem, l'estadística social té detectats uns 40 milions de russos que viuen per sota del que al món occidental s'entén com a pobresa. Al mig, uns 100 milions de russos que es mouen entre diversos nivells de precarietat. Però la depressió econòmica podria estar alterant aquest esquema d'estratificació social. Un càlcul provisional assegura que uns set milions i mig de russos que gaudien d'un cert benestar han quedat afectats per la pèrdua dels estalvis i per la fallida d'almenys una tecera part de les petites i mitjanes empreses. La xifra de damnificats, aquests set milions i mig, s'acosta molt a la dels vuit milions amb benestar comparable a les classes mitjanes occidentals. Els pocs russos que creien haver-se allunyat de la misèria que va caure sobre el país els últims anys 80 i primers 90 se senten arrossegats una altra vegada cap al precipici.

El que ha viscut Rússia aquests últims anys és "la catàstrofe socioeconòmica més gran gran mai coneguda en un país industrialitzat en temps de pau", segons una frase de l'alcalde de Moscou Iuri Lujkov de la que se n'ha fet ressó l'escriptor Aleksàndr Soljenitsin. Una catàstrofe que s'expressa en l'arribada al límit de l'esgotament físic i psicològic. L'esperança de vida en els homes ha caigut fins als 57 anys i Rússia s'ha posat al capdavant dels rànquings de morts per violència, per suïcidi i per alcoholisme i desnutrició. Precisament és Soljenitsin qui ha pronosticat que no hi haurà explosió social, perquè per explotar, diu, la majoria de russos necessiten unes energies que no tenen. Aquesta pèrdua d'energies vitals ha significat també la fallida de la capacitat de crear, d'imaginar i de confiar. Per a una generació de russos les paraules democràcia i mercat aniran per sempre associades al nepotisme, la corrupció i la criminalitat.

ESQUERRA EN MINORIA

La devaluació dels valors democràtics té la seva expressió en l'absència d'una esquerra democràtica. Els russos més desafavorits voten majoritàriament al que s'anomena nacional-comunisme, és a dir, partits que com el PCR de Ziugànov o l'extrema dreta de Xirinovski, tenen per valors fonamentals el nacionalisme (acompanyat d'antisemitisme i antieuropeisme) i la nostàlgia del col.lectivisme soviètic. El sector que promou la socialdemocratització dins del Partit Comunista és ara molt minoritari, i els corrents d'esquerra democràtica més aviat es refugien dins del partit liberal progressista de Iavlinski.

Van ser precisament Grigori Iavlinski i els sectors més durs del Partit Comunista els que van donar suport a Ievgueni Primakov perquè encapçalés un govern de "New Deal" a la russa, una coalició de comunistes pragmàtics i de liberals més pròxims a Keynes que no pas a l'ortodòxia del Fons Monetari Internacional. El programa de Primàkov, un barreja de mercat i d'intervenció estatal no ha pogut treure encara el país de la paràlisi. Rússia ha hagut de demanar crèdits d'ajuda alimentària a Europa i als Estats Units per passar l'hivern mentre l'FMI li tanca les portes en no acceptar la seva disciplina monetarista. El govern de Primakov, el primer de centresquerra que ha tingut Rússia des de la perestroika, podria morir d'inanició i darrera seu prendre cos els auguris més pessimistes.

VAGUES NO GAIRE GENERALS

[illegible] de més de setanta anys de dictadura va ser l'11 de desembre de 1989, quan encara existia la Unió Soviètica. Va tenir èxit sobretot entre els miners i amb prou feina es va notar a les grans ciutats, sobretot a Moscou. La convocatòria la van fer, amb molt d'idealisme i no poca improvisació, Andrei Sàkharov i Iuri Afanassiev, aleshores dirigents del grup de diputats opositors del parlament sorgit de les eleccions de la perestroika. La vaga volia ser el detonant d'una rebel·lió que culminés amb la caiguda del règim com havia passat un mes abans a Berlín est. El fracàs d'aquella convocatòria ja va expressar el desconsament i la desorientació de la majoria de treballadors russos.

Al cap de gairebé tres anys, el 24 d'octubre del 1992, la nova Federació de Sindicats Independents de Rússia convocava la seva primera vaga contra el capitalisme salvatge. D'una població de 150 milions de russos hi van participar un milió i mig. Però dos anys després, el 27 d'octubre de 1994 la vaga la van seguir uns vuit milions de russos.

A partir d'aquella convocatòria, el Ministeri de l'Interior sota control directe de Boris Ielstin s'encarrega de minimitzar les xifres de participació que donaven els sindicats. En la vaga del 12 d'abril de 1995 (ja en plena precampanya electoral presidencial) contra l'impagament de salaris i la desocupació van parar 450.000 persones segons el govern i 12 milions segons la central sindical. En la del 5 de novembre de 1996 (amb Ielstin operat del cor) el Ministeri de l'Interior deia que només s'havien mobilitzat uns 320.000 russos, mentre els sindicats asseguraven que eren 15 milions. I en la del 9 d'abril de 1998 les xifres oficial parlaven de 800.000 persones i les sindicals de 14 milions.

En l'ultima vaga, la del 7 d'octubre, la història es repetia: el primer ministre Primàkov intentava calmar els ànims sense entrar en la guerra de xifres, el Ministeri de l'Interior reduïa la participació a uns quants centenars de milers i els sindicats continuaven parlant de milions.

1 any d'aplicació de la Llei de política lingüística

Resulta convenient disposar d'una visió panoràmica descriptiva del que ha fet la Generalitat durant el primer any d'aplicació de la llei. Sense entrar ara en una avaluació global, sí convé reiterar la necessitat que el Govern de la Generalitat prengui la iniciativa per donar compliment a l'article 36: "... ha de promoure la participació directa dels sindicats i les organitzacions empresarials..".

L'ACTUACIÓ DE LA GENERALITAT

1. Les administracions de Catalunya

L'Escola d'Administració Pública de Catalunya ha organitzat 264 cursos de català per a funcionaris. Per desplegar l'article 11 de la llei del català, el govern té previst aprovar aquest any un decret sobre l'acreditació del coneixement del català i de l'aranès en els processos de selecció de personal i de provisió de llocs de treball de les administracions de Catalunya. Es farà un segon decret en aquest camp per actualitzar l'organització de la Junta Permanent de Català.

2. La justícia i el món del dret

El coneixement del català ha passat a ser requisit per a la selecció de personal interí de justícia. El Parlament va aprovar al desembre la proposta de l'executiu català per presentar al Congrés la reforma de sis articles de la Llei orgànica del poder judicial, que permetrà acabar amb el caràcter de cos nacional dels funcionaris de l'Administració de Justícia, fet que permetrà assegurar el seu coneixement de català. Un acord del CGPJ de febrer ha establert el català com a mèrit per a la provisió de places a la carrera judicial. El Departament de Justícia ha mantingut l'activitat de la xarxa de 44 persones que treballen als jutjats per fer tasques d'assessorament lingüístic. La Generalitat va firmar amb la Federació Catalana de Caixes d'Estalvis un conveni que permetrà la catalanització dels documents notarials d'hipoteques, cancel·lacions.... El 30 de juliol es va aprovar el Decret sobre els documents notarials. Es van firmar convenis de col·laboració amb el Col·legi de Notaris i el Col·legi de Registradors. Segons el Col·legi de Notaris, el nombre d'escriptures en català ha passat del 3% el 1996 al 10% el 1998.

3. L'onomàstica

L'executiu va aprovar l'any passat un altre decret que regula la correcció dels cognoms. El 1998, 511 ciutadans van sol·licitar la certificació necessària per poder, en el Registre Civil, corregir noms o cognoms, enfront dels 485 emesos en els darrers cinc anys. S'ha constituït una comissió per elaborar el nomenclàtor oficial de Catalunya, que contindrà 30.000 topònims i que s'aprovarà per decret el 1999.

4. L'ensenyament

Un 20% de nois que no sabien parlar català fa cinc anys, ara el parlen, gràcies, principalment, a l'ensenyament. Catalunya és la primera regió universitària d'Espanya en nombre d'estudiants estrangers en programes Erasmus. Les universitats de Barcelona i la UAB han establert que el professorat contractat haurà d'acreditar el coneixement del català, com preveu l'article 24.3 de la Llei.

5. La ràdio i la televisió

El 21 d'octubre l'executiu va aprovar el Decret de ràdios, que estableix quotes de programació en català i de cançó catalana i aranesa. El govern va firmar un conveni de col·laboració d'aplicació de la Llei de política lingüística amb l'Associació Catalana de Radiodifusió Privada (36 emissores comercials del Principat). Al febrer es firmarà un conveni similar amb l'Associació Espanyola de Radiodifusió Comercial, que agrupa la SER, la COPE i Onda Cero.

6. Premsa escrita

El percentatge de diaris en català a Catalunya ha passat de l'11'3% el 1993 al 20% el 1997. La Generalitat ha atorgat el 1998 ajuts a publicacions en català per valor de 704 milions de pessetes, enfront dels 548 de 1997. El Departament de Cultura ha tancat acords amb l'agència Efe i Europa Press per fer possible serveis de notícies en català.

7. El llibre en català

La Generalitat ha destinat més de 220 milions el 1998 a ajuts al llibre en català.

8. El cinema

L'executiu va aprovar el 8 de setembre el Decret del cinema, que estableix quotes de distribució i d'exhibició. Durant el 1998, la Generalitat ha destinat 50,6 milions de pessetes a subvencionar el doblatge en català i també ha destinat 470 milions del pressupost del 1998 i 348 milions del pressupost d'enguany i del pròxim exercici a ajuts al sector cinematogràfic. El govern ha dedicat 23 milions als vídeos en català.

9. El món econòmic

L'executiu ha volgut actuar per la via dels convenis amb empresaris i entitats del món socioeconòmic en l'aplicació de la Llei de política lingüística. El 1998 n'ha firmat 20. Fonamentalment, els convenis fan referència a l'ús del català en camps com la retolació interior i exterior dels centres de treball i oficines, contractes, impresos, nòmines, pòlisses bancàries i assegurances, atenció al client i publicitat, entre d'altres. L'executiu ha aportat al Consorci per a la Normalització Lingüística 446 milions de pessetes.

diari AVUI: 21 de gener de 1999

(1868-1948)

"Cal no abandonar mai ni la tasca ni l'esperança" P. Fabra

Pompeu Fabra (1868-1948)
En el cinquantenari de la seva mort

Josep Puig i Pla

Pompeu Fabra va néixer a la vila de Gràcia, actualment Barcelona. Va estudiar la carrera d'enginyer químic per voluntat de la família. De jovenet, però, ja va demostrar gran interès pels estudis gramaticals i la llengua catalana.

Formà part del grup de la revista *L'Avenç* que va promoure entre els anys 1890 i 1891 una campanya per a la reforma ortogràfica. El català havia passat anys de decadència per la prohibició del seu ús i s'havia anat empobrint. Calia recuperar la llengua a partir del català antic, però adaptant-la als nous temps. S'havia de depurar el català, donar-li unes normes i unificar la seva escriptura per tal de fer-lo una llengua apta per a tots els usos: l'ensenyament, les lletres, la ciència, l'administració.

Cridat el 1911 per Prat de la Riba, llavors president de la Diputació de Barcelona, tornà de Bilbao on havia anat a treballar com a professor. Ocupà la càtedra de català que es creà per a ell i s'incorporà plenament a la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans.

El 1913 publicà les *Normes ortogràfiques* que van sentar les bases per escriure d'una manera ordenada. A continuació va publicar el *Diccionari ortogràfic* (1917), amb el qual la major part de les paraules del lèxic català van quedar fixades d'acord amb les Normes. L'any següent publicà la *Gramàtica catalana*. El *Diccionari general de la llengua catalana* (1932) culminà els seus treballs filològics.

Fabra morí a l'exili, a Prada del Conflent, en terra catalana. Va ser molt reconegut i apreciat com a veritable mestre; en el seu temps era un personatge popular. Fabra va ser un home treballador, ordenat i tenaç; amb les seves qualitats personals va poder fer avançar la reforma de la llengua, que va topar amb l'oposició d'alguns grups.

Acte commemoratiu del cinquantè aniversari de la mort de Fabra (Ajuntament de Prada del Conflent, 27 de desembre de 1998). I.A.Argente, Ll. Puntis (Òmnium Cultural), Ll. Jou i representant de l'Ajuntament de Prada

Era un home de profundes conviccions republicanes, esquerranes i laiques. D'ell s'ha dit que ha estat el català més important d'aquest segle, per damunt d'altres intel·lectuals i dels polítics.

Des d'ara, en un sol telèfon hi trobaràs la resposta a infinitat de qüestions d'arreu de Catalunya.

012

La resposta

Un nou servei. Un nou telèfon* que pot resoldre alguns tràmits sense haver-se de desplaçar, que dóna resposta i orientació, principalment, sobre temes relacionats amb l'Administració de la Generalitat i també sobre d'altres serveis.
El 012 posa, a l'abast de tothom, infinitat de dades d'interès.

Només cal telefonar.

012 atenció ciutadana

InfoCat

Generalitat de Catalunya

*91,2 ptes. els 3 minuts o fracció.